

Výroční zpráva Ústavu dějin Univerzity Karlovy a archivu Univerzity Karlovy za rok 2010

Sídlo archivu: Ovocný trh 5, 116 36 Praha 1, udauk@ruk.cuni.cz, 224491463

Zřizovatel archivu: Univerzita Karlova v Praze

Akreditace podle zákona 499/2004 Sb: archiv byl akreditován ze zákona.

Ad I. Personální podmínky archivu:

Vedení ÚDAUK:

Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.	ředitel
Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.	vedoucí Ústavu dějin UK
PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.	vedoucí Archivu UK

Sekretariát ÚDAUK

Mgr. Libuše Horská

Pracovníci Ústavu dějin UK

Monika Beránková	(od 1. 9. 2010)
Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.	
Prof. PhDr. Josef Petráň, CSc.	(úvazek 0,5)
PhDr. Milada Sekyrková, CSc.	(od 1. 9. 2010)
Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.	
PhDr. Michal Svatoš, CSc.	(úvazek 0,2)
PhDr. Marie Štemberková	knihovna (do 31. 1. 2010)
PhDr. Jiřina Urbanová	knihovna
Prof. ThDr. Václav Wolf	

Pracovníci Archivu UK

Mgr. Petr Cajthaml	
PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.	
Mgr. Roman Elner	(od 1. 4. 2010, úvazek 0,5)
Alena Homolková	studovna

PhDr. Ondřej Polišenský
PhDr. Zdeněk Pousta (úvazek 0,2)
PhDr. Jiří Přenosil
Mgr. Jana Ratajová, PhD.
Mgr. Michal Továrek (od 1. 4 2010, úvazek 0,5)
PhDr. Blanka Zilynská, PhD. (úvazek 0,5)
Mariana Zilynská dokumentace (úvazek 0,5)

Není-li uvedeno jinak, jde o zaměstnance na plný úvazek.

Ad II. Celkové množství uložených archiválií, jejich metráž, zpracovanost, fyzický stav:

176 archivních fondů a sbírek (z toho 172 v přímé péči instituce, 3 uložené v instituci na základě smlouvy o uložení a 1 pouze evidovaný)

počet běžných metrů – 5742,53 bm

nezpracováno – 3251,67 bm

zpracováno – 2490,86 bm

inventarizováno – 854,94 bm

III. VÝBĚR, ZPRACOVÁNÍ A VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Tab. č. 1

Protokoly o výběru archiválií

a) ve skartačním řízení

Původce	Počet protokolů	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v %	Počet správních řízení podle § 10 odst. 3
Fakulta sociálních věd UK	3	43,78	14,00		
Fakulta tělesné výchovy a sportu UK	1	4,1	0		
Farmaceutická fakulta UK	1	0,88			
1. lékařská fakulta UK	1	10,1	0		
3. lékařská fakulta UK	1	16,01	12,58		
Pedagogická fakulta UK	1	42	0		
Přírodovědecká fakulta UK	3	47	0		
Právnická fakulta UK	3	10,68	0		
Rektorát UK	1	0,22	0		
Koleje a menzy UK	6	35,1	34,5		

b) mimo skartační řízení

Původce nebo vlastník	Počet protokolů v členění podle § 11 odst. 1	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřaz. dokumentů v bm v případě písm. b	Množství vyřaz. dokumentů v % v příp. písm. b	Počet správních řízení podle § 12 odst. 4
Filozofická fakulta UK	1	0,22			
Smlouvy a dohody UK	17	0,01			
Duchoň Jiří	1	7			
Syllaba Ladislav	1	1,3			
Buchvaldek Miroslav	1	1,1			
Filip Jan	1	0,66			
Eisner Jan	1	0,01			
Kalvodová Dana	1	0,22			
Bažant František	1	0,22			
Rozsivalová Eva	1	0,11			

Komentář: Nákupy archiválií a prostředky pro tento účel.

ÚDAUK nedisponuje finančními prostředky pro nákup archiválií.

V roce 2010 bylo vyřízeno 417 potvrzení o studiu, 13 potvrzení o zaměstnání a 301 opisů diplomů, resp. ověření kvalifikace. Důležitou složku archivní činnosti tvořily i historické odborné rešerše, týkající se odpovědí na dotazy o studentech a graduovaných z období od poloviny 14. století do konce 20. století. Stejně, jako v roce 2009 představovaly rozsáhlou agendu rehabilitace studentů vyloučených ze studia z politických důvodů v letech 1948-1956 (69 případů). Zodpovězeno bylo 101 dalších badatelských dotazů. V r. 2010 navštívilo studovnu Archivu UK 261 badatelů, z toho 22 zahraničních (celkový počet návštěv: 746) a průběžně byly podávány ústní informace a odborné konzultace návštěvníkům studovny AUK.

Tab. č. 3
Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Zpracováno bm za rok	Inventarizováno bm za rok		Zkatalog. evidenčních jednotek	Počet katalog. záznamů	Zrejstříkováno evidenčních jednotek
		definitivně	průběžně			
Fakulta tělesné výchovy a sportu UK	25		25			
Právnická fakulta UK	11		11			
Fakulta sociálních věd UK			15			
Přírodovědecká fakulta UK	3,85		3,85			
1. lékařská fakulta UK	5,06		5,06			
Vinař Josef	0,11	0,11				
Celkem	44,91	0,11	45,02			

Tab. č. 4
Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle § 38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
261	22	746	0	0	0	731	101

Komentář: Společné a další odborné aktivity archivu: výstavy, účast na konferencích, přednášky, pedagogická činnost pracovníků archivů, zahraniční styky.

Komentář ad III.

ÚDAUK je nositelem výzkumného záměru „Dějiny vysokoškolské vzdělanosti v českých zemích 14.-20. století“ (řešitel Petr Svobodný), na němž se podílejí i všichni vědečtí a odborní pracovníci ÚDAUK. Výzkumný záměr ÚDAUK je součástí širšího výzkumného záměru Ústavu českých dějin Filozofické fakulty UK (MŠM 0021620827 České země uprostřed Evropy v minulosti a dnes, řešitel Z. Beneš). V rámci výzkumného záměru probíhala intenzivní excerpce archivních pramenů, inventarizační a katalogizační archivní práce a bibliografické rešerše, jejichž výsledky jsou uveřejňovány v rámci ediční činnosti ÚDAUK. Základním úkolem zůstává biografický slovník pražské univerzity, skládající se z dílčích biografických příruček jednotlivých fakult, digitalizace nejstarších archivních fondů pražské univerzity (listiny, matriky, úřední rukopisy) a vědecké publikace (včetně monografických) k dějinám vzdělanosti v českých zemích. .

V novém, přepracovaném vydání vyšla kniha Josefa Petráně Karolinum (česká a anglická verze) ve stejnojmenném nakladatelství. Tato kniha je vědeckou studií, která současně oslovuje i širší publikum, takže slouží i k popularizaci historie UK. Vydána byla také kniha Jiřího Stočese Saský univerzitní národ pražské právnické univerzity (1372-1419) (red. B. Zilynská). Bylo vydáno další číslo časopisu Acta Universitatis Carolinae. Historia Universitatis Carolinae Pragensis. Tomus 49/1 (red. B. Zilynská – K. Černý), těsně před vydáním je druhé číslo tohoto časopisu s příspěvkem z konference k výročí Dekretu kutnohorského (red. B. Zilynská). Další publikace odevzdané do tisku: Štemberková Marie, Rektoři UK v období 1882-1948; Konrád Ota, Humanitní vědy na Filozofické fakultě Německé univerzity v letech 1918 - 1945. Významná je i publikační činnost mimo ediční plán ÚDAUK, na níž se podíleli P. Cajthaml, I. Čornejová, M. Ďurčanský, Z. Pousta, J. Přenosil, M. Sekyrková, M. Svatoš, P. Svobodný, J. Urbanová, V. Wolf a B. Zilynská studii, články a bibliografickými soupisy, včetně publikací v zahraničí. Úplný výčet publikační činnosti pracovníků ÚDAUK je evidován Ústřední knihovnou UK v rámci „Publikační činnosti interních pracovníků UK“ a OBD. Pracovníci ÚDAUK se rovněž podílejí na činnosti redakčních rad odborných a popularizačních periodik s historickou tematikou a činnosti oborových rad pro doktorská studia (FSV UK, PedF UK, 1. LF UK, PřF UK).

Pracovníci ÚDAUK se také podílejí na řešení mimouniverzitních grantových projektů, které obsahem souvisejí s dějinami naší univerzity (GA AV č. IAA800150902 Postavení jednotlivce v řádových komunitách Čech a Moravy v raném novověku).

P. Svobodný je místopředsedou Národního komitétu pro dějiny věd a techniky a předsedou Společnosti pro dějiny věd a techniky, dále působí ve vědeckém výboru European

Association for the History of Medicine and Health a je členem redakční rady časopisu *Medical History* (London). Od r. 2008 je rovněž členem Rady Kabinetu pro dějiny vědy Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR. M. Ďurčanský Je členem oborové rady GA UK, sekce A (společenské vědy), obor historie - národopis.

Na domácích konferencích se aktivně podíleli P. Cajthaml, M. Ďurčanský, O. Polišenský, Z. Pousta, J. Ratajová, M. Sekyrková, M. Svatoš, P. Svobodný, V. Wolf a B. Zilynská. ÚDAUK byl hlavním pořadatelem mezinárodní konference ICA/SUV (Annual Seminar), *Archival Traditions and Practice: Are Archivists Historians?*, která se uskutečnila v Karolinu ve dnech 29. 9. – 3. 10. 2010, kde s referáty vystoupili M. Ďurčanský a P. Svobodný. Konference se týkala tématu vymezení role archivů jako míst výzkumu a účastnili se jí členové mezinárodní archivní asociace z evropských zemí, USA, Kanady i Karibské oblasti. ÚDAUK byl rovněž spolupořadatelem workshopu Bohuslav Raýman (1852-1910), badatel, učitel a organizátor vědy, který (Karolinum 13. 10. 2010).

Na zahraničních a mezinárodních konferencích a symposiích byl ÚDAUK zastoupen M. Ďurčanským, M. Sekyrkovou, M. Svatošem, P. Svobodným, B. Zilynskou, kteří vystoupili s odbornými příspěvky.

Z nejvýznamnějších zahraničních konferencí, kterých se účastnili zaměstnanci ÚDAUK zmiňujeme alespoň tyto:

Chemnitz, 24. – 26.3. *Frühjahrstagung Fachgruppe 8, Verband deutscher Archivarinnen und Archivare*

13. – 16. duben, Gent: *8th European Social Science History Conference - THE10: Discourses on History;*

Vídeň, 3. - 5. 11., workshop *Visions for the Future. Institutions, Projects, Publications*

Barcelona 16. – 18. 11. Barcelona, *4th International Conference of the European Society for the History of Science.*

Münster, 17. - 21. 11., konference *Medizinische Fakultäten in der deutschen Hochschullandschaft 1925-1965*

Krakov 25.- 27. 11., *Przešlość we współczesnej narracji kulturowej*

Krakov 3.12., *Archiwa, biblioteki, muzea wobec nowych wezwań w dobie digitalizacji*

Pokračovaly kontakty s univerzitním archivem v Lipsku, které by měly zaujmout významné místo i v rámci pracovního sdružení archivů nejstarších evropských univerzit.

ÚDAUK aktivně spolupracuje také s archivem Jagellonské univerzity v Krakově a Ústavem dejín Trnavské univerzity. ÚDAUK také spolupracuje s francouzským centrem CEFRES (Praha) a centrem česko-německých vztahů Collegium Bohemicum v Ústí nad Labem.

V Archivu UK pobývali na odborné praxi studenti a archiváři z Francie a Polska v rámci projektu Erasmus.

Pracovníci ÚDAUK se podíleli na přípravě textové i obrazové části časopisu Forum UK a přípravě podkladů pro kontakty UK s veřejností. Pracovníci ÚDAUK se rovněž podíleli na propagaci UK, v tisku, rozhlase i v televizi. Zároveň popularizovali dějiny UK především v souvislosti s jejími dějinami ve starším období. Účastní se rovněž prací pro regionální instituce (popularizace role vzdělání v historii). Mezinárodní spolupráce ÚDAUK je zaznamenána výše v odd. 5. Zahraniční spolupráce.

Členové ÚDAUK se rovněž podílejí na práci atestačních komisí AV ČR (zejména Archivu – Masarykova ústavu AV ČR) a vyřizují dotazy týkající se podrobností o studiu a graduačním systému na UK a jiných vysokých školách. V tomto směru je také důležitá spolupráce s mediální oblastí.

Pracovníci ÚDAUK poskytovali odborné informace týkající se dějin UK a historické budovy Karolina. ÚDAUK rovněž zajišťoval výklady v Karolinu pro hosty UK a podílel se na odborných prohlídkách historické budovy Karolina i v cizích jazycích. Pro zahraniční návštěvníky UK bylo zajištěno několik prohlídek s odborným výkladem a konzultace. Pracovníci ÚDAUK zajišťují také prohlídky Karolina pro odborné kursy a semináře.

IV. STAV ARCHIVÁLIÍ

Tab. č. 1
Prověrky fyzického stavu

Počet prověrek fyzického stavu	Z toho archivních kulturních památek	Z toho národních kulturních památek	Počet případů zjištěného poškození
4			78

Tab. č. 2
**Extrémní naměřené hodnoty teploty a relativní vlhkosti
 podle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 645/2004 Sb., odst. II.**

Místo měření	Datum měření	Teplota v °C	Relativní vlhkost v %
Karolinum	2. patro		
	30. 11.	14	
	17. 7.	29	
	27. 1.		40 %
	21. 8.		55 %
	4. patro		
	12.-18. 1., 10.-18. 2.	13	
	16. 7.	29	
	17. 4.		43 %
	20. 8.		56 %
Lešetice	2. NP – z důvodu poruchy termohygrografu nejsou dostatečné údaje		
	3. NP		
	9. 1.	11	
	16. 7.	28	
	27. 1.		52 %
	4. 6.		80 %

Tab. č. 3
Množství zhotovených kopií za rok 2008

Název archivního souboru	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů	Počet políček studijních kopií	Počet digitálních kopií
Celkem				

V. KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ

Tab. č. 1

Druh archiválií	Značka archivního souboru	Zkonzervováno a zrestaurováno
Počet preg. listin		
Počet papír. listin		
Počet přivěš. pečetí		
Počet preg. rukopisů		
Počet papír. rkp. nebo knih (a folie?)		
Počet vazeb		
Počet spisů		
Počet map		
Počet grafických listů		

Tab č. 2

Konzervování a restaurování zakázkovým způsobem

Název firmy	Počet zakázek	Náklady v Kč
Celkem		

Komentář: materiálně technické vybavení a zabezpečení, specifické problémy konzervace a restaurování archiválií.

Komentář ad IV. a V.

Řešení stavebně-technických a provozních otázek Archivu UK bylo v r. 2010 soustředěno v první řadě na stěhování trezorových fondů do nového depozitáře, včetně jejich revize (I. Čornejová, J. Ratajová). Tento prostor byl dovybaven novým EBS a digitálními zařízeními pro sledování teploty a vlhkosti. Bylo dokončeno vyklizení prostor v přízemí, určených k rekonstrukci v r. 2011.

Pokračovalo zpřístupňování digitalizovaných nejstarších fondů Archivu UK. Listiny jsou dostupné on-line v rámci projektu Monasterium (www.monasterium.net). Další materiál je ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky (Mgr. Lucia Tesařová) postupně dodáván do digitálního depozitáře UK.

Staré tisky z fondu Sbirka starých tisků Ústavu dějin umění FF UK, který je v Archivu UK pouze deponován, jsou nadále restaurovány na náklady vlastníka z projektu Knihovna 2001 (dotace Ministerstva kultury ČR).

V souvislosti se stěhováním trezorových fondů do nových prostor byla provedena revize fyzického stavu všech písemností a hmotných památek. Bylo zjištěno, že bude třeba restaurovat iluminovaný rukopis Graduál Mistra Václava, dále řadu pečeti přivěšených k listinám a zajistit kvalitnější uložení listin.

Dále se provádí revize a zjištění fyzického stavu fondu Katalogy pražské univerzity 1752 – 1882 (1892). Bylo zjištěno, že vazby některých katalogů vyžadují převazby, totéž platí o katalozích z pozůstalosti Německé univerzity. Revidován byl i fond Seznamy přednášek pražské univerzity 1798 – 1882 (1892), byly vyčleněny duplikáty a pro půjčování v badatelně vyhotoveny xerokopie. Připravováno je také restaurování dalších 16 starých tisků z deponovaného fondu Ústavu pro dějiny umění FF UK.

Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.

Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.

PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.